

Landnemar í Heiðmörk

Eftir Kristínu Ernu Arnardóttur

Umhverfis- og loftslagsnefnd Sameykis var skipuð haustið 2021 á fundi Fulltrúaráðs félagsins. Fljótlega eftir að nefndin kom fyrst saman var rífað upp að Starfsmannafélag Reykjavíkurborgar hefði haft til umráða skógarlund í Heiðmörk sem nú er í umsjá Sameykis eftir að SFR og St.Rv. sameinaðist í eitt félag – Sameyki. Ákvað nefndin að heimsækja lundinn sem hefur verið sælureitur félagsfólks í mörg ár og er og hefur verið hluti af verkefninu Landnemaspildur Skógræktarfélags Reykjavíkur. Umhverfis- og loftslagsnefnd Sameykis skipa þau Pétur Ásbjörnsson, Bryngeir Bryngeirsson, Aðalheiður Jörgensen, Þorsteinn Jónsson, Bjarni Benedikt Bjarnason og Anna Pálína Jónsdóttir, ásamt Kristínu Ernu Arnardóttur sem er starfsmaður nefndarinnar af skrifstofu félagsins.

Framtíðarplön Sameykis í Heiðmörk

Skógræktarfélag Reykjavíkur hefur í gegnum áratugina útdelt yfir hundrað landnemaspilda til félagasamtaka, fyrirtækja og einstaklinga. Markmið landnemastarfsins er að virkja dug og frumkvæði landnema til skógræktar. Fyrstu landnemaspildunum var úthlutað á Elliðavatnsheiði þegar Heiðmörk var vígð árið 1950. Í Heiðmörk eru nú um 130 landnemaspildur, sækja margir landnemanna spildur sínar heim einu sinni á ári og sinna þeim með því að grysja, snyrta og gróðursetja nýjar plöntur.

Sem fyrr segir var fyrstu spildunum útdelt árið 1950 en árið 1990 kom önnur bylgja skógræktaráhuga í landinu og þá var einnig mörgum nýjum svæðum úthlutað. Eins og gefur að skilja hafa margir landnemanna týnt tölunni, en eftir þá standa þó trén sem gróðursett voru, og eru þau mörg hver mjög falleg og mynda saman fagra skógarlundi. Enn koma fyrirspurnir um landnemaspildur og að sögn

Gústaf Jarl Viðarsson og Pétur Ásbjörnsson standa við skilti Starfsmannafélags Reykjavíkur í lundinum sem er neðst á svæðinu.

Holtið er að hluta til gróðursnauður melur sem beinlínis kallar á gróðursetningu.

Mikið er búið að gróðursetja í slakkanum sjálfum en holtið býður upp á stórt svæði sem þarfnast gróðursetningar.

Holtið er að hluta til þakið gróðri þar sem vel mætti bæta við trjám.

“

Ætlunin er að gera samning við gróðrarstöðvar þannig að félagsfólk í Sameyki geti farið og sótt tré og gróðursett á svæðinu í samráði við nefndina. Þá mun vera hægt að fá tré hjá skógræktinni en þau eru með færri tegundir. Besti tíminn til að gróðursetja er á vorin en einnig á haustin áður en jarðvegur frýs.

Skógræktarfélagssins er reynt að sinna þeim eftir bestu getu.

Umhverfis- og loftslagsnefnd Sameykis hefur farið tvær ferðir í Heiðmörk þar sem alltaf er vel tekið á móti henni af starfsfólki Skógræktarfélags Reykjavíkur, þeim Gústafi Jarli

Viðarssyni og Auði Kjartansdóttur. Eftir þessar heimsóknir í Heiðmörk, fyrst vorið 2022 og aftur um haustið fóru að mótast hugmyndir um hvernig nýta mætti svæðið og í framhaldi kynna svæðið fyrir félagsfólki Sameykis með því að markmiði að lundurinn geti orðið framtíðar samkomusvæði, tækifæri til að njóta útivistar og sinna gróðursetningu og umhirðu hans.

Svæðið er fjölbreytilegt með lundi, slakka og holti þar sem tækifæri er að gróðursetja ný tré. Lundurinn sem liggur neðst er stór og umkringdur furutrjám þar sem auðvelt væri fyrir hóp að koma saman í leiki og njóta útivistar. Þegar er mikið búið að gróðursetja í slakkanum en á holtinu er stórt svæði sem hægt er að gróðursetja í. Við lundinn er skilti merkt Starfsmannafélagi Reykjavíkurborgar og mætti þar bæta við skilti fyrir Sameyki. Einnig er þar hægt að koma fyrir bekkjum og borðum svo huggulegt sé. Núna er leyfilegt að gróðursetja skrautrunna og berjatré sem væri upplagt að gera t.d. meðfram stígum og í lundinum sjálfum.

Enn af gróðursetningaráformum

Ætlunin er að gera samning við gróðrarstöðvar þannig að félagsfólk í Sameyki getur farið og sótt tré og gróðursett á svæðinu í samráði við nefndina. Þá mun vera hægt að fá tré hjá skógræktinni en þau eru með færri tegundir. Besti tíminn til að gróðursetja er á vorin en einnig á haustin áður en jarðvegur frýs. Einnig eru áform um að gróðursetja við sum af þeim orlofshúsum sem eru í eigu félagsins, eins og á Arnarstapa og á Úlfliótuvatni. Á áætlun er að ákveða gróðurreiti og gera samkomulag um afhendingarstaði við gróðrarstöðvar og trjásölur. Þá verða búnar til upplýsingar um hvert á að sækja plönturnar og hvernig og hvar á að gróðursetja þær. ■

Höfundur er sérfræðingur í félagsdeild hjá Sameyki.